

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תשפא

ערב שבת-קודש
פרשת פינחס
י"ח בתמוז ה'תשס"ט
שנת הקהל

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת-קודש פרשת פינחס'
י"ט בתמוז

בשבתות של 'בין המצרים' יש להישמר מעניינים של חשש אבלות, יותר מבשאר שבתות השנה, כדי שלא לתת מקום לחשש אבלות בשבת².

הפטרה: "דברי ירמיהו" (ירמיה א, א - ב, ג), הנדפסת בחומשים בסוף פרשת מטות. היום הוא יום הברית של כ"ק אדמו"ר הרי"צ, תאריך שצויין על-ידי הרבי בכמה וכמה הזדמנויות. פרקי-אבות - פרק א³.

הקפיד הרבי להתוודע בכל אחת משבתות בין-המצרים. והנה בהלכות אבל (שו"ע יו"ד סי' ת) נפסק שיש **אבלות** בשבת, ורק אבלות **דפרהסיא** אסורה אז. על-כן אין לתמוה על שלמנהגו אין מברכים שהחיינו בשבת שבין המצרים, שהרי אין זה 'בפרהסיא'. אמנם בכמה שיחות הלשון היא שבשבת "אין בכלל אבלות".

לקו"ש ח"ב, 358 - מש"פ מטו"מ תשט"ו. (ההנחה - תו"מ יד, 223) אין עצבות, וכדי למנוע כל ספק, צ"ל בשמחה יתירה, כסעודת שלמה בשעתו.

לקו"ש ח"ד, 1090 (שערי המועדים - תמוז' סי' מה. ראה תו"מ כ, 195) וש"נ לעוד שיחות "אין בה אבלות". תורת מנחם כג, 201 - שכל ענייני בין המצרים אינם שייכים בשבת.

סה"ש תש"נ ב, 566 ששבת הו"ע הקדמת רפואה למכה, כי שבת שייכת לגאולה.

ולכאורה כל זה הוא רק מצד העניין הרוחני של ש"ק, ועל-דרך האמור בלקוטי-שיחות ח"כ, ס"ע 354 מס' פלח הרימון בשם אדה"ז, שלפני נשמות הגבוהות כרשב"י לא הלי' חורבן, ואעפ"כ [כמו שבלקו"ש ח"ה, עמ' 149 בהערה מוכיר הרבי שאעפ"כ נחבא הרשב"י במערה] חייבים הם בכל דיני האבילות דבין המצרים. 3) בחו"ל - פרק ו.

1) ברוב המקורות הישנים (כמו: סה"מ תר"ס, עת"ר, אעת"ר, עטר"ת, המשך תרס"ו, המשך תער"ב, סה"מ תרפ"ז, תש"ב, היום יום, לקוטי שיחות א"ד. וראה גם ח"ג עמ' 256 הע' 1. חכ"ג עמ' 397 בגוף המכתב) - 'פנחס' חסר יו"ד. במענה משנת תשכ"ב (אנ"ק חכ"א עמ' עח) לשאלת הנמנע מדוע כתב הרבי את שמו חסר, הביא הרבי את דברי מהרש"ל, "דרובן כתבין חסר", והוסיף: "לכנראה הכוונה במקום שאינו נוגע לדין). וכן הוא בש"ס בשמות דרבי פנחס בן יאיר וכיו"ב". לראשונה מופיע 'פינחס' מלא בלקוטי שיחות ח"ג עמ' 93, ושם בהערה 1 ציין הרבי מקורות לזה. להלן הערה מחלק ח"י עמ' 318: (4) מלא - ראה בית שמואל הלי' גיטין, שמות אנשים. שי למורה שם. ובטיב גיטין שם. ועוד. וראה בעניין פינחס מלא בזהר חלק ג (נז, ב, ריג, ב, רכ, א, רל, ב) מנחת שי ריש פרשתנו..."

בשיחת ש"פ בלק תשט"ז סכ"ד (תורת מנחם - התוועדות' ח"י עמ' 97) הסביר הרבי, שהעניין ד'מלא' הוא על-דרך מה שכתוב "אלה תולדות פרוץ" תולדות מלא, ששייך למשיח, שאז יהיה באופן כפי ש"עולם על מילואו נברא", עיי"ש. ואולי זו הסיבה שהרבי (החל מהשיחה דח"י"ג ה"ל) דייק לכתוב תמיד בשיחותיו באופן זה. וראה גם תורת מנחם ח"א עמ' 144.

2) לקוטי-שיחות כרך ד עמ' 1091. ומציין לחגיגה (יה, סע"א) - שגם איסור התירו שם מטעם כעין זה, ע"כ. והיו שנים שבהן

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישע"י ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י"ח בתמוז ה'תשס"ט – כ"ה בתמוז ה'תשס"ט

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ח בתמוז	הלכות שביתת יו"ט... בפרקים אלו. פרק א-ג.	הלי תשובה פרק ג.	מ"ע קנט. מל"ת שכנ. מ"ע קס. מל"ת שכד.
ש"ק	י"ט בתמוז	פרק ד-ו.	פרק ד.	מ"ע קסב. מל"ת שכה. מ"ע קסג. מל"ת שכז.
א'	כ' בתמוז	פרק ז-ח. הלכות חמץ ומצה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ה.	מ"ע קסז. מל"ת שכח. מ"ע קצט.
ב'	כ"א בתמוז	פרק ב-ד.	פרק ו.	מ"ע קנו. מל"ת קצז. קצח.
ג'	כ"ב בתמוז	פרק ה-ז.	פרק ז.	מל"ת ר. רא. מ"ע קנח.
ד'	כ"ג בתמוז	פרק ח. נוסח ההגדה. הלכות שופר וסוכה ולולב.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ח.	מ"ע קנו. ספר משנה תורה סוף הלכות חמץ ומץ ומצה: נוסח ההגדה. מ"ע קע.
ה'	כ"ד בתמוז	פרק ג-ה.	פרק ט.	מ"ע קסח.
ו'	כ"ה בתמוז	פרק ו-ח.	פרק י.	מ"ע קסט.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן זריחה החמה	זמן ק"ש סוף	חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	72 ד'	120 ד' לפני הזריחה						
ו', י"ח בתמוז	4.16	3.08	4.43	9.12	12.46	1.21	7.49.4	8.17
ש"ק, י"ט בתמוז	4.17	3.09	4.44	9.13	12.46	1.21	7.49.1	8.17
א', כ' בתמוז	4.18	3.10	4.45	9.13	12.46	1.21	7.48.8	8.16
ב', כ"א בתמוז	4.18	3.11	4.45	9.13	12.46	1.21	7.48.5	8.16
ג', כ"ב בתמוז	4.19	3.12	4.46	9.14	12.46	1.22	7.48.1	8.16
ד', כ"ג בתמוז	4.20	3.13	4.47	9.14	12.47	1.22	7.47.7	8.15
ה', כ"ד בתמוז	4.21	3.14	4.47	9.14	12.47	1.22	7.47.3	8.15
ו', כ"ה בתמוז	4.21	3.16	4.48	9.15	12.47	1.22	7.46.9	8.14

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדח"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדח"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ
פינחס	7:12	8:29	7:27	8:32	7:20	8:33	7:28	8:30
מטות-מסעי	7:10	8:26	7:25	8:28	7:18	8:30	7:26	8:27

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מזכיר: מנחם לייבוטש-שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

ברם לאחרונה הופיעה⁸ רשימה מימי השבעה אחרי פטירת הרבנית נחמה דינה ע"ה (טבת תשל"א), שאז הורה הרבי אשר "בין תהלים [שיעור התהלים היומי] וקאפיטל מ"ט, מפסיקים באמירת משניות בע"פ [?]. ואם כן הסדר בשחרית הוא דומה להנ"ל במנחה⁹.

ג. אמירת קדיש אחרי פסוקים מלוקטים - ב'התקשרות' שם הביא שאדה"ז סובר שאומרים קדיש אחרי אמירת 'מוזמור', לא אחרי פסוקים מלוקטים¹⁰. ועל כן הוקשה לו אודות תפילת 'עלינו', שהפוסקים¹¹ נימקו את ה'קדיש' הנאמר לאחריו דיינו משום שיש בו פסוקים. ותקשי, הרי אין אנו אומרים קדיש אחר פסוקים מלוקטים?

ולעניות-דעתי יש לחלק בזה בין פסוקים מלוקטים גרידא לבין פסוקים שנשתלבו לתוך תפילה שלמה, שאז שפיר מקדישים בסיומה. תדע, הרי גם לאחר תפילת העמידה אומרים קדיש, גם בערבית וגם בימים שאין אומרים בהם תחנונים. וגם אם נמצא פסוקים אחדים בתפילת העמידה, אבל בכל זאת הם רק פסוקים מלוקטים [לכאורה, סיבת תקנת הקדיש לאחר תפילת י"ח אינה משום הפסוקים שבה, אלא משום שהיא "מצווה בפני עצמה" (כלשון שו"ע אדה"ז נה,א) - הרב גינבורג].

ה. 'קדיש הגדול' - עוד הביא ב'התקשרות' שם מ'הגהות [הרבי] לסדר רבינו הזקן¹² בשם ה'משנת חסידים'¹³ בשלילת אמירת האבל ר"ל את הקדיש הארוך, היינו נוסח 'לאחדתא לעלמא'. ויש להבהיר: (א) הציטוט מהמשנת חסידים מביא הרבי שם מדברי הר"ב קרסיק (בקונטרס 'סדר התקיעות'). אך מזה שציטטו הרבי אין הכרח דסבירא ליה למעשה כדבריו; (ב) נוסח קדיש זה מופיע בסידור 'תורה אור' (עמ' 402), וללא כל הערה שאין נוהגים לאומרו; (ג) ועיקר: לפי הרשום אודות פטירת הרבנית ביום כ"ב שבט תשמ"ח¹⁴, הרי לאחר הקבורה וסתימת הגולל אמר הרבי 'צידוק הדין' והקדיש הגדול!

ה'משנת חסידים' שם אינו מנמק התנגדותו הנחרצת לאמירת הקדיש בנוסח זה. אך יגיד עליו רעו, שבהמשך דבריו שם שולל הנוסח "תחת כנפי השכינה" (שבנוסח ההשכבה 'א"ל מלא רחמים' ודומיו), כי הוא מועיל רק לגר, ואילו לישראל הווי הורדה¹⁵. ומסתבר לומר שגם בנוסח הקדיש הגדול ראה תיוהא¹⁶. וייתכן אפוא שבנוסח דידן תוקן החלק שעורר את התנגדותו.

הרב לוי יצחק ראסקין, מו"צ קהילת חב"ד לונדון

(8) של הרב י.ד. אושפאל ע"ה (מח"ס דרכי חסד) - בקובץ 'מגדל אור' (לאס אנגילעס, תמוז תשס"ז, בעמ' 79).

(9) ביומן הקהל' של שנת תשמ"ח לא רשום איך נהג אז הרבי בזה.

(10) ומוכן בזה הסדר בשב' 'דרכי חסד' (עמ' רעג), שלאחר 'צדוק הדין' יאמרו מוזמור מ"ט ולאחריו הקדיש, אף שב'צדוק הדין' ישנם כמה פסוקים. אלא שאין מקדישים אחר פסוקים מלוקטים כי אם לאחר אמירת מוזמור.

(11) דרכי משה אור"ח סי' קלג, לבוש שם, ועוד.

(12) קה"ת נ"י. תשס"ז (עמ' סז סט"ז).

(13) מסכת גמילות חסדים פ"ג מ"א. [בלקוטי שיחות חכ"א עמ' 332 הערה 63 הביא שני לשונות מה'צמח צדק' אודות ספר זה: 'והמ"ח לא העתיק רק דברי האריז"ל', ומאידך 'ואפשר הוא מהאריז"ל', עיי"ש].

(14) 'יומן הקהל' תשמ"ח עמ' 161.

(15) טענה זו נגד נוסח 'תחת כנפי השכינה' כבר הביא השל"ה (מסכת שבועות - קצד ב). וכבר הצביעו על נוסח הפיוט של נעילה [כנראה - מסלחות ליום ג' של עש"ת לנוסח פולין]: "יחביאנו על ידו תחת כנפי השכינה" [ואכן ראיתי נוסחאות בהם שינו נוסח פיוט זה]. ובשער הכולל (פכ"ו ס"ו) הביא שנוסח "תחת כנפי השכינה" כן הוא בנוסח 'מנוחה נכונה' שבס' במעבר יבק [דף נח ב]. וכן הוא הנוסח בסידור תורה אור (עמ' 478). וע"ע שערי רחמים (ע"ס שערי אפרים) פ"י ס"ק ל; נחמו עמי (להרב משה צבי נאה) ע' קמ. ולהעיר עוד מ: ילקוט שמעוני (רות רמז תר"ב) כפי שהובא בחידושי אגדות מהר"ל (ע"ז יז ב ד"ה ובמדרש), פסיקתא דרב כהנא (דרוש) 'ויקח אליהו' בסופו - ע' 46; רבינו מנוח (הל' שביתת עשור פ"ב ה"י); מרגלית היס לסנהדרין צו ב אות טו. ואכמ"ל.

(16) וראה 'התקשרות' גילון תרס"ח, שם הובאו נוסחאות שונות של קדיש זה ונימוקיהם (ומעניין אם אמר הרבי כנוסח שבסידור תורה אור - הנ"ל). ולהעיר שהנוסח "לאחדתא לעלמא" שמצטט המשנת חסידים אינו מופיע באחד מהנוסחאות שם.

ל"האיל הקדוש", אלא צריך להפוך דף, וכינתיים מרחשות השפתים את השגור בפה.

הרב יעקב וילהלם, ביתר עילית

ההערות לתגובה זו הן הערות המערכת.

הערות בדין הריבוי בקדישים, קדיש הגדול ועוד.

ב'התקשרות' (גיליון תשנז) העיר הרב יוסף שמחה גינזבורג שליט"א הערות אחדות בדיני הקדיש, ואמרתיו להעיר על דבריו:

א. כתבו הפוסקים שאין להרבות בקדישים שלא לצורך, כעין מה שיש למעט בברכות שאינן לצורך¹. ואף אדמו"ר הזקן אימץ שיטה זו בסידורו, וזה הנימוק שסידר לומר מזמור 'לדוד ה' אורי' תיכף אחר 'שיר של יום' בשחרית, ולאומרו במנחה לפני 'עלינו'².

והרב הנ"ל (ב'התקשרות' שם) כתב לעניין מי שהוא ש"ץ במקום שנהגו לומר 'שיר למעלות' וקדיש לפני 'עלינו' שבסוף תפילת ערבית, ש"אם אי אפשר 'לכבד' באמירה זו משהו אחר, רשאי הש"ץ לומר . . . כמנהג המקום". ולא הבנתי הכרעה³, שהרי על כהאי גוונא נקט אדמו"ר הזקן שלא להרבות בקדישים⁴. ואם הוראת הרב הנ"ל נאמרה כאשר יש חשש שתצמצם מחלוקת מדילוגו קדיש ו'ברכו' הלז, והרי "גדול השלום" כו' - היה לו לפרט נימוקו זה.

וכל שכן שלא הבנתי ההוראה שציטט הרב ב.כ. (גיליון תשנ"ה) אודות 'חיוב' חסיד חב"ד המתפלל במניין לא-חב"די, ובמניין זה לא יוכל לומר משניות והקדיש שאחריהם, לכן יאמר הקדיש שלאחר 'שיר למעלות' הנ"ל וכו'⁵ - כדי שייספיק להשלים את מניין הקדישים לפי מנהגו. דמכיוון שלפי מה שקבע אדמו"ר הזקן, הרי יש באמירת קדיש זה חשש של ריבוי בקדישים, אם כן לא יתכן להשלים מנין הקדישים לפי מנהג חב"ד באמירת קדיש שיש בו חשש לדעת אדמו"ר הזקן.

ב. ומדי דברי בעניין שלילת קדיש שלא לצורך, הנה על עת אמירת מזמור מ"ט בבית האבל ר"ל, שמעתי מפי הרב ר' זלמן שמעון דווארקין ז"ל, הרב דליובאוויטש⁶ 770':

בשנת תשל"ד, כשהרש"ג - גיסו של כ"ק אדמו"ר - היה אבל ר"ל, הנה אחר 'עלינו' וקדיש-יתום אמרו מזמור מ"ט שבתהלים ואמר קדיש-יתום ושוב אמר משניות וקדיש-דרבנן. ואמרתיו לו שמכיוון שהקדיש שלאחרי התהילים (מזמור מ"ט) הוא זהה לקדיש שלאחרי 'עלינו', מהראוי שלימוד המשניות והקדיש-דרבנן שלאחרי יתקיים בין הקדיש שלאחרי 'עלינו' לבין אמירת המזמור שבתהלים [כך שלא יהיו שני קדישים שווים הסמוכים זה לזה]. למחרת התפלל שם כ"ק אדמו"ר הורה גם כן כנ"ל. ע"כ דבריו.

דברים הללו הבאתי ב'סדור רבינו הזקן עם ציונים מקורות והערות' (עמ' קפט), והוספתי שכנראה האירועים הללו היו בתפילת המנחה. ואילו בשחרית ראוי לומר את מזמור מ"ט בהמשך ישיר לשיעור התהילים החודשי, ואחריי יאמר רק קדיש אחד על שניהם [וכן הורה הרבי באבלו בשנת תשכ"ה - 'תורת מנחם - מנחם ציון' ח"א עמ' 98 - הרב גינזבורג].

(4) כנסת הגדולה (או"ח סי' נה), הובא בבאר היטב (שם), וע"ש.

(5) ראה שער הכולל (פ"א סכ"ט), 'תורת מנחם-התועדויות' (כרך כה עמ' 231).

(6) גם לא הבנתי מה שהשווה שם נידון זה לדין אמירת פסוקי 'הוא רחום' בין הקדיש ו'ברכו' בתחלת תפלת ערבית. והרי הדיון שם הוא בגלל ההפסק ואילו הנידון כאן הוא משום הריבוי בקדישים שלא לצורך.

(7) וראה 'תורת מנחם-התועדויות' (כרך כט עמ' 41). ומה שבליל שבת אומרים גם בנוסח דידן מזמור תהלים ולאחריו קדיש ו'ברכו' - הרי מקור הדבר בקבלת הארז"ל (ראה הנסמן ב'סדור רבינו הזקן עם מקורות ציונים והערות', ע' ער ואילך).

לימוד פנימיות התורה מציל ממגיפה רוחנית

הרמז בדברי הזוהר על המ"ם השטה באוויר • לימוד הנגלה לבד, ללא פנימיות התורה יכול להפוך להפך מ'סם חיים', והירידה אז חמורה יותר • שלילת הירידה תלויה בהתבוננות בהשגחת ה' על כל אחד ואחד ובתנועה של מסירת נפש • בחינוך הנוער אין לעשות פשרות, ואין לחשוש לדרוש יותר מדי • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

החיים מכל הצדדין¹. ולכן מיד נטל פנחס לעצמו את האות מ"ם, ונעשה רמ"ח, כיוון שיצחק (שבו נתלבש פנחס) בגימטריא ר"ח, ובצירוף עם המ"ם נעשה רמ"ח, שזהו מה שכתוב² "ויקה רמח בידו". ועל-ידי ה"רמח" עצר פנחס את המגפה, והכ"ד אלף שמתו במגפה היו מילדי הערב רב.

ב. והעניין בזה:

איתא בגמרא במסכת שבת³: "מ"ם פתוחה מ"ם סתומה - מאמר פתוח מאמר סתום". ומבואר במפרשים⁴ ש"מאמר פתוח" היינו גליא דתורה ו"מאמר סתום" היינו נסתר דתורה. ולכן כתיב⁵ "למרכה המשרה" במ"ם סתום במקום שצריך לכתוב מ"ם פתוח, כי פסוק זה מדבר אודות לעתיד, שאז יהיה ניכר גם בנגלה - הפנימיות שבה, ולכן, במקום של המ"ם פתוח גופא נכתב מ"ם סתום, כיוון שגם בנגלה יהיה ניכר הפנימיות שבתוכה.

(7) ראה זו"ח צא, ד.

(8) בלק שם.

(9) קד, א.

(10) פרשי' שם. הובא ונת' בשל"ה בית הגדול בסופו (לז, ב ואילך).

(11) ישעי' ט, ו.

א. בנוגע לפרשת פנחס - שזוהי הפרשה שהתחילו לקרוא במנחת שבת, והיא הפרשה של כל השבוע, ובמילא שייכת היא לענייני השבוע, כדאיתא בשל"ה¹ (ומבואר בארוכה בחסידות) - הרי ענינו של פנחס הוא ש"ראה מעשה וזכר הלכה², ולא התחשב בכך שבאותה שעה ובאותו מקום היו גדולים ממנו שלא עשו מאומה, וביודעו שעל-פי דין צריכים לעשות כך וכך, לא נכנס ל"חשבונות" אם זהו התפקיד שלו אם לאו³.

ואיתא⁴ על זה בזוהר פרשת פנחס⁵, שפנחס ראה מ"ם פתוח שט באויר, והתיירא שהמ"ם פתוח תתחבר עם האותיות וי"ו ותי"ו, ותקח, ותאכל, ותתן, ותפקחנה⁶, שמזה נעשה הענין דהיפך

(1) ר"פ וישב (רצו, א). וראה סה"ש תש"ב ע' 29 ואילך.

(2) סנהדרין פב, סע"א. הובא בפרשי' עה"ת בלק כה, ו.

(3) ראה שיחת י"ב תמוז דאשתקד סמ"א ואילך (תורת מנחם - התועדויות ח"ב ע' 113 ואילך).

(4) מכאן עד סוס"ג - הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונרפס בלקו"ש ח"ב ע' 610 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

(5) ח"ג רלו, א.

(6) בראשית ג, רז.

הערות לסיפור / ריבוי קדישים וקדיש הגדול

הערות לסיפור החדש

בסיפור 'תהלת ה' החדש, המלא כמה מעלות טובות, יש מספר שינויים שמן הראוי לתת עליהם את הדעת:

- א. ה'סליחות' לתענית ציבור סודרו בצורה נוחה לאומן על סדר התפילה, כחלק מה'תחנון', והתועלת מכך רבה. אולם יש להעיר, שאם אומרים רק 'סליחות' בלי 'תחנון' (כשיש חתן וכיו"ב), התהלת הסליחות אז היא מ"א-ל ארך אפיים", על-פי המבואר במכתבו של הרבי (נדפס בראש הסליחות לצום גדליה ובספר המנהגים עמ' 52), שהטעם לאי אמירתו בדרך-כלל הוא: "כיוון שכבר אמרו בסדר התפלה", ומה שמשמע שאם לא אמרוהו בסדר התפילה - יש לאמרו כחלק מהסליחות; דא עקא, שזה נשמט לגמרי בהוצאה החדשה.
- ב. בזמן החורף הוצרכו יושבי אה"ק ת"ו לתפילות מרובות על ירידת גשמים, ובכל הסידורים, כולל סידורי 'תהלת ה' הישנים (עמ' 380, צילום מסיפור 'תורה אור', במהדורת תשמ"ז - עמ' 394), מופיעה לשם כך תפילת 'וענונו' כתוספת ל'שומע תפילה', ואילו בהוצאה החדשה זה נשמט, וצ"ע. (וכן יש לעיין מה מקור הנוסח המופיע בסיפורי 'תהלת ה' הישנים בו שינוי מהנוסח הנפוץ. וגם הסיומת שם: כי אתה שומע תפלת עמך ישראל ברחמים³. העירני לזה הרה"ח ר' נבות שי' מיארה).
- ג. בסיפורים הישנים, קודם 'לא-ל אשר שבת', הובא משולחן ערוך אדמו"ר הזקן (סי' רפא ס"ב) שאם שכח לומר פיוט זה בתוך התפילה "נכון לאומרו אחר התפילה, הואיל והוא מדבר בשבח השבת", ובסיפור החדש זה נשמט, כנראה היות ומצב זה לא שכיח כלי-כך. אמנם, לכאורה, יש בהלכה זו משום הוראה על חביבות תפילה זו, כדי לעורר הלבבות לאומרה בכוונה יתרה. ואולי זה היה טעמו של מי שכן הביאו, וכעין מה שב'מחזור השלם' קודם 'המלך' מובא המעשה עם הרה"ק מקארלין זיע"א.
- ד. מאידך, בערבית שבת נוספו הלכות למי שהתחיל "אתה חונן" במקום "אתה קידשת". ויש להעיר שזה יכול לקרות בעיקר בהוצאה זו, כי 'אתה קידשת' אינו מופיע (כבעבר) מול העיניים, צמוד

נעשה לו היפך מ"סם חיים", בלשון רז"ל¹⁴.

ג. והסדר בזה הוא - שלכל לראש ישנו העניין ד"ותרא"¹⁶, היינו, שמסתכלים במקום שלא צריך, והוא צועק שראיה אין בה מאומה, ובפרט לו - בודאי לא יזיק. אבל מיד לאחר זה נעשה 'ותקח . . ותאכל', שמקלקל את עצמו, ואז 'ותתן', שמקלקל גם את הזולת, ועד ש'ותפקנה', היינו, שתופסים ("מען כַּפֵּט זיך") שהמצוה היחידה שהיתה נאבדה גם היא, ונשארו ערומים ללא מצוות²¹.

הרבה מתרי"ג המצוות קשורים עם עניינים של בית המקדש, והמצוות שיכולים אנו לקיים גם עתה הם מיעוטי²², ואם כן, צריכים לכל-הפחות במצוות אלו להיות "זהיר טפי"²³, שלא לאבדם חס ושלום.

ואם רוצים שלא יהיה מצב ד"כי עירומים הם"²⁴, בלי מצוות, אזי לא די בכך שיתחילו להיזהר רק בעניין 'ותתן' או 'ותאכל', אלא אסור להניח שיהיה 'ותרא', כי עניין 'ותרא' הוא הצעד הראשון לירידה למטה חס ושלום.

ואף שטוען: אני הרי למדן, למדתי תורה הרבה, וכיוון ש"כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה"²⁵, מותר לי להסתכל היכן שאני רוצה, ולא יזיק לי - על כך אומרים לו, שאדם הראשון היה יציר כפיו של הקב"ה²⁶, וחווה היתה מצלעותו של אדם הראשון²⁷, ואף-על-פי-כן, בשעה שהיה עניין 'ותרא', הרי זה נמשך הלאה והלאה.

הדרך להישמר מהרשע ש"צופה גו' לצדיק ומבקש להמיתו"²⁸, הדרך להישמר מהיצר הרע שכל הזמן מחפש עצות שיהיה 'ותפקנה גו' עירומים הם', היא - להקיף את המ"ם פתוחה, נגלה דתורה, בענייניו של יצחק (כראיתא בווה), שמדרגתו היא מ"ם סתומה²⁹,

והנה, המ"ם פתוח שמורה על גליא דתורה - מבלי הבט על כך שזהו חכמתו ורצונו של הקב"ה, ודברי תורה אינם מקבלים טומאה, שזהו פירוש הפסוק¹² "הלא כה דברי כאש", מה אש אינו מקבל טומאה כך דברי תורה (גם גליא דתורה) אינם מקבלים טומאה¹³ - מכל מקום, האדם הלומד, אם לימדו שלא כדבעי, הרי זה יכול להזיק לו. לתורה עצמה אין זה מזיק, שהרי דברי תורה אינם מקבלים טומאה, אלא שזהו בנוגע לתורה עצמה, מה שאין כן ללומד באופן ש"לא זכה" ללמוד לשמה ולקיימה, וכמאמר רז"ל¹⁴.

וזהו הכוונה במורא שהמ"ם פתוח השט באויר יתחבר עם הוי"ו ותי"ו: בשעה שהמ"ם פתוח שט באויר, היינו, שאינו קשור עדיין עם המשכה, תורה כשלעצמה - לא נורא, שהרי דברי תורה אינם מקבלים טומאה; אבל בשעה שנעשה הקשר עם וא"ו שמורה על המשכה מלמעלה למטה ושהרי תמונת אות וא"ו היא כמו קו שנמשך מלמעלה למטה. וכמבואר בספרי קבלה וחסידות¹⁵ שציוור אות זה מורה - כתמונתו - על המשכה מלמעלה למטה, ועד שנמשך באות תי"ו, כראיתא בגמרא¹⁶ שיש בו ב' עניינים: א) "תחיה", ב) ההיפך מזה - הנה כאשר התורה נעשית מחוברת עם התי"ו, הרי זה אילנא דטוב רוע, כראיתא בווהר נשא¹⁷ ומבואר באגרת הקדש סימן כו.

ליתר ביאור: מצד עניין ירידת הנשמה בגוף ונפש הבהמית, כפתגם הרשב"ץ¹⁸: חכמה עילאה בתוך סיר רותח של בשר ועצמות, הנה מצד מצבו החומרי שנפש הבהמית יוצר הרע "אקדימא טענתיה"¹⁹, ו"דרך ארץ (של העולם) קדמה לתורה"²⁰, הנה כאשר נגשים ללימוד התורה במצב שבו נמצאים, ללא זיכרון, "לא זכה", שאינו מוכן את עצמו ללימוד התורה - אזי

(12) ירמ"י כג, כט.

(13) ברכות כב, א. וש"נ.

(14) יומא עב, ב ובפרש"י. וראה תורת מנחם - התוועודיות ח"ג ע' 229. וש"נ.

(15) ראה תניא אגה"ת פ"ד (צד, ב). לקו"ת נשא כג, ב. מטות פה, רע"ד. ובכ"מ.

(16) שבת נה, א.

(17) ככד, ב (ברע"מ).

(18) לקו"ת ח"א קפת, א.

(19) ראה זח"א קעט, ב.

(20) ויק"ר פ"ט, ג.

(21) ראה ב"ר פ"ט, ו. הובא בפרש"י עה"ת בראשית ג, ז.

(22) ראה מאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' רסה ואילך.

(23) לשון חז"ל - שבת קיח, סע"ב.

(24) בראשית שם.

(25) עקב ח, יז.

(26) ראה ב"ר פכ"ד, ה. ועוד.

(27) בראשית ב, כא-כב.

(28) תהלים לו, לב.

(29) לקו"ת האהריז"ל ר"פ תולדות וע"ח שט"ו פ"ד ואילך.

(1) ראה מה שנלקט בנושא זה לאחרונה, בקובץ 'פרדס חב"ד' גיליון י"ט עמ' 67 ואילך.

(2) תפילה זו לא היתה בסיפורים שנדפסו בחיי אדמו"ר הזקן, ונכנסה לסיפורי-חב"ד רק לאחר-מכן. בסיפורי 'תהלת ה' הישנים נדפסה בצילום מסיפור 'תורה אור'.

(3) שהוא סיום ברכת 'שומע תפילה' מעין חתימה סמוך לחתימה"ה בנוסח אשכנז (ודווקא במקור הבקשה, טור או"ח סי' תקע"ט), שכידוע היה אשכנזי, מסיים "כי אתה שומע תפילת כל פה" בנוסח ספרד). ואגב, כך מופיע בסיפורי-חב"ד גם בסיום הבקשה 'ריבון העולמים' שאומרים בסוף קריאת שמוע על המיטה.

"משה קיבל תורה מסיני"

משה קיבל תורה מסיני... הווי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה (פרק א, משניות א,יב)

ההוראה מאופן נתינת התורה במעמד הר סיני, שעל זה אמרו חז"ל "מה להלן כו' אף כאן כו'": אף-על-פי שהתורה ניתנה לכל ששים ריבוא בני-ישראל, ועד שאיתא במדרש שאילו היו ישראל ששים ריבוא חסר אחד לא היתה ניתנת התורה אפילו למשה רבינו, מכל מקום, "משה קיבל תורה מסיני" באופן ש"אתה (משה) מחיצה לעצמך", היינו שישנו עניין של הבדלה בין משה רבינו לכל בני-ישראל, כיוון שמשה רבינו צריך למסור את דבר ה' כמו שהוא, מבלי להתחשב איך יתקבלו הדברים אצל השומעים. וזהו גם שבמעמד הר סיני היו מסתכלים למזרח ושומעים את הדיבור יוצא "אנכי גו'", וכן לארבע רוחות ולמעלה ולמטה, היינו, שמכל הצדדים היה אך ורק גילוי אלקות כמו שהוא לאמיתתו. ובהתאם לכך צריכה להיות גם הנהגתם של רבנים ומורי הוראה – לומר את האמת של התורה כמו שהיא, ללא פשרות, ולא לנסות להתאים את התורה לפי רוחם של הבעלי-בתים שומעי לקח, בגלל שחושש שאם לא יהיו הדברים לפי רוחם, לא יקבלו את הדברים, ובמילא יתמעט הכבוד שרוחשים לו, מפני שיחשיבוהו ל"בטלן"...

וכאמור, שאצל כל בני-ישראל צריכה להיות ההנהגה על-פי מאמר המשנה "הוי מתלמידיו של אהרן . אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", שאף הרחוקים מתורת ה' ועבודתו ולכן נקראים בשם בריות בעלמא, צריך למשכן בחבלי עבותות אהבה, וכולי האי ואולי יוכל לקרבן לתורה ועבודת ה', ועל אחת כמה וכמה כאשר מדובר אודות רבנים ומורי-הוראה, שתפקידם לקרב את בני-ישראל לאביהם שבשמים.

(תורת מנחם' תשי"ז, כרך כ עמ' 63)

ידוע ומבואר בספרים בדקדוק הלשון בכמה מקומות שקבלת התורה היתה "מסיני" – "משה קיבל תורה מסיני", "הלכה למשה מסיני" – שלכאורה הוי ליה למימר "הלכה למשה ממתן-תורה", "משה קיבל תורה מהקב"ה" וכיוצא בזה, ומה נוגע כאן הענין ד"סיני"? – ומבואר בזה, שקבלת התורה אצל משה היתה על-ידי זה שלמד מאופן ההנהגה ד"סיני":

הטעם לכך שהר סיני זכה שעליו ניתנה תורה, הוא – לא מפני היותו גבוה מכל ההרים, אלא אדרבה – להיותו "מכין מכל טוריא"...

ועל-דרך-זה בנוגע למשה רבינו – שלמרות כל מעלותיו, שהיה משבט לוי, ובשעה שקיבל את הנבואה בפעם הראשונה היה ראוי להיות כהן גדול, שהוא "קודש הקדשים" מכל ישראל – היה "עניו", ולא "עניו" סתם, אלא "עניו מאד מכל האדם אשר על פני הארמה". היינו, שבכל מקום שבו ישנו אדם מישאל, מזמן משה ועד הרורות האחרונים, "עד היום האחרון", עומד משה בתנועה של ענוה ושלפלות ("אֲרָאֶפְּגַעֶפְּאֶלְנִקִּיט") לגביו! ובזכות הנהגה זו – שלמד משה רבינו "מסיני" – קיבל את התורה.

ולכן: מי הוא ה"תלמיד ותיק" ש"עתיד לחדש" – מי שיזכור שהתורה ניתנה "למשה מסיני", עם כל העניינים שהיו שם: הביטול של הקדמת נעשה לנשמע, והעניין ש"מכין מכל טוריא".

(תורת מנחם' תשי"ז, כרך טו עמ' 96)

מאמר סתום – פנימיות התורה.

ד. ובפרטיות יותר:

ענינו המיוחד של יצחק – שמעולם לא יצא מארץ-ישראל. אברהם אבינו – היה במצרים, יעקב והשבטים היו בחרן, ואילו יצחק – בידעו מה שצריך לפעול בעבודתו – ידע שאסור לו לצאת מארץ-ישראל, "ארץ אשר גו' עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"³⁰.

ועניין זה שיצחק לא יצא מארץ-ישראל הגשמי – מהוה הוראה ליהודי שאסור לו לצאת מארץ-ישראל הרוחנית:

יהודי צריך להימצא תמיד ב"ציור" של ארץ-

כאשר ניגשים ללימוד התורה ללא זיכור, "לא

זכה", שאינו מזכך את עצמו ללימוד התורה – אזי

נעשה לו היפך מ"סם חיים"

לא איכפת לו ("אים איז אַ קליינע נפקא-מינה") אם ישקה את נפש הבהמית במים פושרים, למרות גודל החום, או שיחפש דווקא מים קרים, כיוון שיש בהם תענוג יותר.

- כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר פעם³³ אודות ההנהגה בביתו, שכאשר מישוהו היה נכנס בהיותו מחומם ("צוהיצט"), היו מגישים לו לשתות תה חם... ושאל אצל אביו לטעם הדבר, אם זה עניין של רפואה, או עניין של אתכפיא, שלכן, לא די בכך שלא נותנים מים קרים (או מה שנקרא כאן: "אייז-קרים"), ולא די בכך שלא נותנים מים פושרים, אלא נותנים דווקא כוס תה חם... – יתכן שיש לזה מקום גם על-פי רפואה, אבל, בודאי הרי זה עניין של

ישראל – "ארץ אשר גו' עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", דהיינו, לידע ולהרגיש שעל כל צעד וצעד נצב ה' עליו ומביט עליו, ובלשון רבינו הזקן בתניא ריש פרק מ"א: "והנה הוי' נצב עליו... ומביט עליו ובוהן כליות ולב אם עוברו כראוי",

וכאשר נרגש הדבר בנוגע לכל דבר קטן ("אויף יעדער קלייניקייט") – הרי זה כמאמר רבי יוחנן בן זכאי לתלמידיו "יהי רצון שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם כו' שלא יראני אדם כו"³¹.

ולדוגמא:

כאשר יהודי מתבונן שהקב"ה "מניח את העליונים ותחתונים", מרכבה עליונה ומרכבה תחתונה³², ונעמד כנגדו ומביט עליו בשעה ששוחה מים, אם הוא מברך, וכאשר מברך – אם הוא שומע פירוש המלות, וכאשר שוחה – האם שוחה כולל וסובא, או כאדם שיודע שכדי שיוכל לעבוד את ה' באופן שהגוף לא יבלבל, הנה כאשר הגוף צמא, אזי צריך להשקותו מים, ואז,

(30) עקב יא, יב.

(31) ברכות כח, ב. הובא בתניא שם (נו, טע"א).

(32) ראה תו"א ויחי (בהוספות) קג, טע"א ואילך.

(33) ראה "רשימות" חוברת ח ע' 18.

(34) ראה תורת מנחם – התועודיות ח"ג ע' 240. וש"נ.

(35) ראה גם אוה"ח פינחס כו, כג.

ה. ועניין נוסף שבו חלוק יצחק משאר האבות - עניין המסירת-נפש בפועל ברצון הטוב: כאשר אברהם אבינו התחיל לעבוד עבודתו, והגיע לניסיון של אור כשרים - הנה עבודתו היתה לפרסם אלקות בעולם, כמו שכתוב³⁶ "ויקרא שם בשם ה' א-ל עולם", וכאשר הגיע גוי וזרקו לכבשן האש, הרי בין אם הסכים לכך או שלא הסכים לכך, לא היתה לו ברירה אחרת. ואילו מעלתו של יצחק היא - כפי שמצינו בעקידה, שלאחרי שאמר לו אברהם "אלקים יראה לו השם לעולה בני", "ואם אין שה לעולה בני", "שהבין

כלומר: האדם הלומד תורה צריך לידע ש"הנה ה' נצב עליו", ו"עני ה' אלקיך בו מרשית השנה ועד אחרית שנה" - הן בראש השנה, שאז "ה' בהמצאו"³⁹ לכל אחד ואחד מבני-ישראל, באופן דקירוב המאור אל הניצוץ⁴⁰, והן באחרית שנה, ברגעים האחרונים של השנה החולפת, ובמילא נכלל גם כל משך הזמן שבינתיים. ובמשך כל הזמן עומד הוא באותה תנועה - "וילכו שניהם יחדיו" - גם כאשר יש צורך בעניין של מסירת נפש, מבלי להפיש עניינים שכליים כדי לפטור את עצמו ממסירת נפש, או להחליש את תנועת המסירת

שלא כדעת הטועים שבשביל הנוער חייבים לעשות פשרות; זה היפך הדברים! צריכים להתנהג כפי שציווה "רעיא מהימנא" מאז ועד עתה

יצחק שהוא הולך לישחט", אזי נאמר שוב "וילכו שניהם יחדיו"³⁷, באותו אופן כמו שהיה לפני שידע שהולך לעקידה, וכל זה - ביודעו שהציווי אודות העקידה נאמר לאברהם, כך שאברהם יוכל לתבוע שכרו בעולם הבא על קיום הציווי, מה שאין כן יצחק שלא יוכל לתבוע מאומה, כיוון שהוא לא נצטווה בכך!

ו. וכן הוא בעבודת כל אחד ואחד מישראל - שצריכה להיות אצלו עבודתו של יצחק, בשני העניינים האמורים: (א) לידע שישנה השגחה פרטית ("עני ה' אלקיך גוי") על כל צעד וצעד, (ב) גם כמצב שיש צורך בעניין של מסירת-נפש, הרי זה אצלו בשווה לגמרי - "וילכו שניהם יחדיו" - העיקר שישולם רצונו של הקב"ה. וכדי לבוא להכרה זו - בהכרח ללמוד פנימיות התורה, "מאמר סתום", שעל-ידי זה יהיה גם ה"מאמר פתוח", נגלה דתורה, באופן ד"יראתו קודמת לחכמתו"³⁸.

נפש. וכאשר רותמים את המ"ם פתוח, מאמר פתוח, מב' צדדיו, בעניינו של יצחק - אזי "ותעצר המגיפה"⁴¹: אין להתיירא מכך שישנם כאלו שהנהגה קשוחה יותר ("טאָמער וועט מען נעמען אַ ביסעלע שטרענגער") תגרום להם שינשרו לגמרי ("זיי וועלן אָפּפּאַלן"), כיוון שיפחידו אותם בכך שדורשים מהם יתר על המדה - שהרי מבואר בוהר⁵ שבכל הכ"ד אלף שמתו במגיפה לא היה אחד מבני-ישראל, אלא כולם היו מ"עמך אשר הוצאת מארץ מצרים"⁴², ה"ערב רב" שהכריזו על עגל הזהב: "אלה אלהיך ישראל"⁴³.

ז. והתורה היא נצחית⁴⁴ - הוראה על כל המקומות ועל כל הזמנים: אין לחשוב שבכך שנותנים לילד ללמוד תורה יוצאים ידי-חובה, ויכולים להיות בטוחים שהכול יהיה כשורה ("מ'איז שוין באַוואַרנט");

(39) ישע' נה, ו. וראה ר"ה יח, א. וש"נ.

(40) ראה לעיל [תורת מנחם כרך יד] ע' 179. וש"נ.

(41) בלק כה, ח.

(42) תשא לב, ז ובפרש"י.

(43) שם, ד ובפרש"י.

(44) תניא רפי"ז.

ובני קורח לא מתו (כו,יא)

בכל דור ודור יש יורשיו של קורח וממשיכי דרכו.

(ספר-השיחות תש"א, עמ' 138)

עולה תמיד (כה,ג)

קרבן התמיד, המסמל את כללות הקרבנות, היה עולה, שהוא "כליל לה".¹ לומר לך: אם רצונך להגיע לדבקות אמיתית (קרבן מלשון קירוב), עליך לעבוד את עבודתך "כליל לה" - שלא על-מנת לקבל פרס.

(מהתוועדות י"ב בתמוז ה'תשד"מ. התוועדות תשד"מ כרך ד, עמ' 2180)

* * *

קורבן עולה, שהיה "כליל לה", רומז לביטול מוחלט להקב"ה; ו"עולה תמיד" מורה שביטול זה הוא תמידי, במשך כל היום.

ובעבודת האדם: מיד בראשית היום מבטאים ביטול מוחלט להקב"ה על-ידי אמירת "מודה אני", וביטול זה מטיב את חותמו על כל היום.

(לקוטי שיחות, כרך ג עמ' 940)

זה האשה אשר תקריבו לה... את הכבש אחד תעשה בבוקר (כה,ג-ד)

פתח הכתוב בלשון רבים ("תקריבו") וסיים בלשון יחיד ("תעשה").

מסביר כ"ק אדמו"ר הזקן:

קול הכבש מעורר רחמים, ומשמעותה של הקרבת הכבש בעבודת האדם היא - התעוררות רחמים על הנשמה, שירדה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא. הפסוק פותח בלשון רבים, שכן זו חובתו של כל יהודי ויהודי.

ואולם התעוררות זו באה על-ידי מוח הדעת, דהיינו התבוננות מעמיקה בגודל הירידה. לכן מופנה הציווי על העשייה בפועל אל משה רבינו, שהוא ממשיך את בחינת הדעת בנשמות ישראל, כמבואר בחסידות.

(לקוטי תורה במדבר עמ' עח)

את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים

(כה,ד)

הן בתקופות של 'בוקר' בחיים, תקופות מאושרות, והן בתקופות של 'בין הערביים', תקופות קשות - יש להתמיד בעבודת הקרבנות, קירוב לה' ודבקות בו יתברך.

(מהתוועדות י"ב בתמוז תשד"מ. התוועדות תשד"מ כרך ד, עמ' 2182)

עולת תמיד העשויה בהר סיני (כה,ו)

"עולת תמיד" - התשוקה התמידית של הנשמה לצאת מן הגוף ולחזור לשורשה ומקורה האלוקי (בלשון החסידות: "אהבה מסותרת").

"העשויה בהר סיני" - אהבה זו נקבעה בכל נשמה יהודית על-ידי ההתגלות הנעלית של מעמד הר-סיני.

(אורי-התורה במדבר עמ' א'קנו)

פרשת פינחס

פרשת פינחס

הרבי מהר"ש אמר פעם בילדותו, בדרך הצחות:

הפרשיות חוקת ובלק מחוברות לפעמים, וכן הפרשיות מטות ומסעי; ואילו פרשת פינחס אינה מחוברת לא לבלק ולא למטות. זאת משום שכן פינחס הוא 'דוקרני'...

(מפי השמועה)

והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם (כה,יג)

פינחס שלא ברצון חכמים... בקשו לנדותו, אילולי שקפצה עליו רוח הקודש ואמרה: והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם (ירושלמי סנהדרין ספ"ט)

פינחס העמיד בסכנה לא רק את גופו (שכן בני שבט שמעון היו עלולים להרגו) אלא אף את נשמתו (שהרי החכמים ביקשו לנדותו), ובלבד שתוסר חמתו של הקב"ה מעל ישראל ותיפסק המגיפה. כיצא בזה אנו מוצאים אצל הבעל-שם-טוב ותלמידיו, שלא אחת הפקירו את העולם-הבא שלהם למען טובתו של יהודי שני.

(ליקוטי שיחות, כרך יח, עמ' 320)

תחת אשר קינא לאלוקיו (כה,יג)

פינחס קינא לכוח האלוקי שבניישראל ניצלו לרעה כאשר נהו אחרי בנות מואב. מבואר בחסידות שכוח ההולדה הוא בעצם כוח אלוקי (בהיותו כעין כוח הבריאה יש מאין, שהוא בחיק הבורא בלבד), אלא שיכולת אלוקית זו ניתנה אף לבשר ודם.

(ליקוטי שיחות, כרך ח, עמ' 153)

ויכפר על בניישראל (כה,יג)

שעד עתה לא זו, אלא עומד ומכפר עד שיחיו המתים (ספרי)

מה נשתנה חטא פעור משאר חטאי בניישראל, שהוא זקוק לכפרה תמידית? אלא המשמעות הפנימית של חטא פעור היא החשבת תענוגי העולם ועשייתם עיקר, ומידה זו מצויה בקרבנו תמיד.

(ליקוטי שיחות, כרך ד, עמ' 1327)

כאשר נמצאים בגלות - לא כל כך בגלות החיצוני כמו בגלות שמצד היצר-הרע, עליו נאמר⁴⁵ "לא יהיה בך איל זר", דהיינו, "איל זר" ש"בך"⁴⁶, אשר "צופה רשע לצדיק"⁴⁸, שממתין לראות בו איזה חלישות, ואז יכבוש אותו יחד עם ה"מאמר פתוח" שבו, היינו, שישתמש בתורה שלמד באופן ד"לא זכה נעשית לו כו"⁴⁴, שיהיה במצב גרוע יותר מכמו שהיה לפני זה,

אזי אין עצה לזה מלבד העניין ד"ויקח רמח בידו" - כדאיטא במפרשים⁴⁷ (על-פי נגלה) ש"רמח" קאי על רמ"ח אותיות של קריאת שמע, והרי קריאת-שמע ענינה למסור נפשו באמירת "ה' אחד", "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך"⁴⁸. ובפרט על-פי המבואר בווהר הנ"ל שבשביל זה יש צורך בעניינו של יצחק, שענינו בעבודה הם ב' העניינים האמורים: הידיעה שיש השגחה פרטית על כל צעד וצעד, ועניין המסירת נפש.

וכאמור, שכדי לבוא להכרה זו בהכרח ללמוד פנימיות התורה, הנקראת "אילנא דחיי", "דלית תמן לא קושיא מסטרא דרע (קליפה)", כמבואר בארוכה ברעיא מהימנא דמשה רבינו¹⁷ שהוא היה זה שהוציא את בניישראל ממצרים, "גואל ראשון", והוא יהיה

45 תהלים פא, י"ד.

46 ראה שבת קה, ב.

47 ראה נחל קדומים (להחיד"א) ס"פ בלק.

48 ואתחנן ו, ד"ה.

גם "גואל אחרון"⁴⁹.

ועל-ידי זה יוצאים מהגלות באופן של שלימות, ולא רק לכד, אלא "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"⁵⁰,

- שלא כדעת הטועים שבשביל הנוער חייבים לעשות פשרות, כיוון שלולי זאת יפחדו אותם; זהו היפך הדברים! כדי להבטיח את השלימות ד"בנינו ובנותינו" צריכים להתנהג כפי שציוה "רעיא מהימנא" מאז ועד עתה.

ועל-ידי זה מבטיחים גם את הקיום של ה"מאמר פתוח" - שלא זו בלבד שאין זה מביאו למקום בלתי-רצוי (לא זכה כו'), אלא שעוצרים את המגיפה רחמנא-ליצלן שהיתה יכולה להיות לולי זאת.

ואז - "הנני נתון לו את בריתי שלום"⁵¹, וכפי שמצינו⁵² שאז "הסב הקב"ה שמו של פינחס בשמו של אליהו", עליו נאמר⁵³ "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם", שעל-ידי זה מביאים את משיח העם הגאולה האמיתית והשלימה.

17 מהתוועדות י"ג תמוז ה'תשט"ו.

18 תורת מנחם" כרך יד עמ' 199-206. בלתי מוגה)

49 ראה שמו"ר פ"ב, ד"ו. זח"א רנג, א. שעה"פ ויחי מט, יו"ד. תור"א ר"פ משפטים. - וראה גם מכתב ב' תמוז שנה זו (אגרות קודש ח"א ע' ריד).

50 בא יו"ד, ט.

51 פינחס כה, יב.

52 יל"ש ר"פ פינחס.

53 מלאכי בסופו. וראה יל"ש שם.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

פינחס זה אליהו מבשר הגאולה

חיבור הגילוי מלמעלה וזיכוכ המטה

בנוגע לגילויים של הגאולה העתידה אומרת הגמרא על הפסוק "ושמתי כדכר שמשותיין": "חד אמר שוהם וחד אמר ישפה, אמר להו הקב"ה להו כדין וכדין". שוהם היא אבן טובה ומאירה באור נינוח, ואילו ישפה היא אבן טובה המסנוורת בכרך אורה. ובוה מתבטאת מחלוקתם, האם גילוי האור של הגאולה העתידה יבוא בדרך המשכה מלמעלה למטה - "שוהם", או על-ידי זיכוכ והעלאה מלמטה למעלה - "ישפה". והקב"ה אומר: "להווי כדין וכדין", שיהיו שניהם יחד, יתרון המשכה ויתרון ההעלאה.

[. וזה יהיה החידוש בגאולה העתידה, שיהיו בה שתי המעלות יחד: האור יאיר, כפי שהוא ללא הגבלות, גם האור שהוא נעלה מכדי להמשך באתערותא דלתתא, ואף-על-פי-כן יאיר גם אור זה בפנימיות. וצורה זו של המשכת אור, שתכלול את שני היתרונות, לא היה מעולם ויהיה רק לעתיד לבוא. - זה שאומר אדמו"ר הזקן "וגם כבר היה לעולמים מעין זה בשעת מתן תורה", אינו אלא בנוגע ליתרון שבשעת מתן תורה נמשך אור בלתי מוגבל, מעין הגילוי דלעתיד; אבל עדיין ה"מטה" לא הודרך אז שיוכל לשמש כלי לאור זה, שלכן "במשוך היוכל", מיד לאחר מתן תורה, חזר להיות כבראשונה, עד שהיה מקום לחטא העגל. אבל לעתיד, יהיה "כדין וכדין", שהעולם יזדכך ויקלוט את האור הבלתי מוגבל בפנימיות.

...עניין זה מרומז בפנחס, ש"פנחס הוא אליהו" מבשר הגאולה: כהונה. . אינה דבר שאפשר להשיג באמצעות עבודה, כי אם שניתנת מלמעלה ונעשית "טבע", הכרח אפוא לומר, שפנחס מצד עצמו היה ראוי לכהונה, עוד בטרם הרג את זמרי, אלא שמכל מקום לא נתנה לו כהונה בפועל, עד שקינא קנאת ה' והרג את זמרי, כדי שהכהונה מלמעלה תגיע אליו על-ידי עבודתו; והדבר נרמז גם בפסוק "הנני נותן לו את בריתי שלום" (שלום הוא - איחוד ניגודים), שאצל פנחס יהיה חיבור שני הקווים, גילוי מלמעלה עם עבודת המטה. ושלום וחיבור כזה הוא מעין (של) הגאולה העתידה - "פנחס זה אליהו", שהוא יבשר עליה בקרוב ממש.

(ליקוטי שיחות כרך ד, עמ' 1070)

אליהו מלמד זכות ומבשר הגאולה

הקשר בין פינחס לגאולה העתידה הוא: לגבי פינחס נאמר שקינא קנאת ה' במעשה זמרי. גם לאחר מכן, לגבי אליהו - פינחס זה אליהו - נאמר "קנא קנאתי להו" אלקי צבאות". משום כך אמר הקב"ה: הנני נותן לו את בריתי שלום, ועליו להיות בכל ברית מילה, ואשה כמאן דמהילא דמיא, ולהיווכח שבני-ישראל אינם כפי שהוא חושב. כלומר: כתוצאה מ"קנא קנאתי להו" נוצר אצלו הלך רוח של אהבת-ישראל, והוא מתבונן במעלת בני-ישראל, לכן יהיה גם מבשר הגאולה.

אליהו היה הרי תלמידו של אחיה השילוני, שהיה רבו של הבעש"ט. הבעש"ט התנהג אף הוא בתנועה של אהבת-ישראל, וכך אחריו גם אדמו"ר הזקן, שהיה בעל נשמה חדשה, וכמו-כן רבותינו הבאים אחריו, שעל-ידי אהבת-ישראל שלהם, שבה נהגו ואותה דרשו ממקוריהם, נזכה לאלהיו מבשר הגאולה.

(ליקוטי שיחות כרך ב, עמ' 609)

של הדרכה מכ"ק אדמו"ר שליט"א, בלי ספק ימעט המכשלה הזאת המכלה ממונם של ישראל ולדעת רופאים גם מחלישה בריאותם.

"עבדו המבקש סליחתו
צבי מאיר בן גיטל
נ.ב. יורשה נא לי לבשר שביום ש"ק שירה
התוועדו כל המתפללים אחרי תפילת הבוקר
בביהכ"ס תפארת-ישראל ור' נחום חדש שיחי'
והחתום-מעלה סיפרו מבעלי ההילולות די' וי"ג
שבט".

מעניינת תשובת הרבי:

על הידיעה שבשולי המכתב כתב: "ת"ח
ת"ח על הבשו"ט [=תשואת-יחן ותשואת-יחן על
הבשורות-טובות]."

אבל בעניין העישון כותב הרבי:

קשה לי לקחת הזימה בכי"ב [=כיוצא-בזה]
כיוון

- 1) שכמה וכמה מזקני החסידים מעשנים מכמה וכמה שנים והאדמו"רים לא אמרו להם דבר.
- 2) כמה מהאדמו"רים ידוע שעשנו וכו'
- 3) אאמו"ר [=אדוני אבי מורי ורבי] ז"ל עשן רבות בידיעת אדמו"ר [=מוהרש"ב] נ"ע כמוון ופשוט.

רצון") בא בכתובים לכאר בפרטיות שני העניינים ולקבל עצת כ"ק בנוגע לביצוע ואופניו וזמנו.

בסיום המכתב הוא מתנצל:

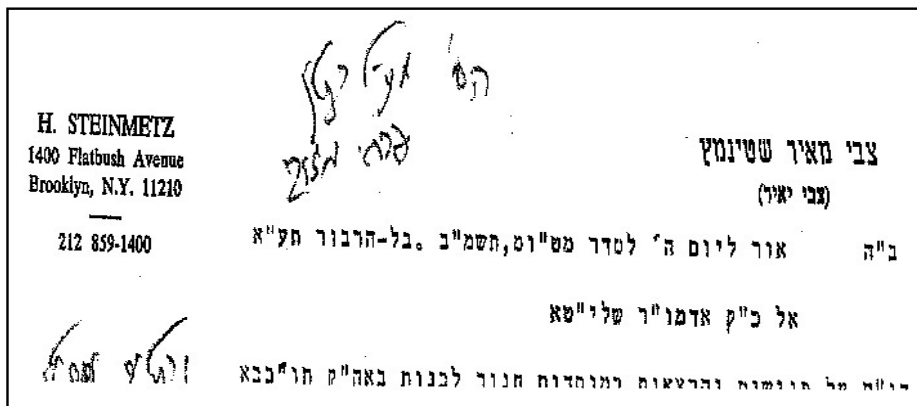
"שמא חס-ישראל שאלתי שלא כעניין ואמרת
חס-ישראל דבר שלא כרצונו הקדוש ואת כ"ק
הסליחה. כי תורה היא וללמוד אני צריך, והלא בו
שמתי מבטחי שיוני בדרך הנכונה מעל למשברי
המים הזדונים אשר כמעט שטפוני, לולי ד' אשר
גבר חסדו עלי וינחני אל בית אדמו"ר להיות דבק
לטוב וטפל לעבדי ד' וכולי האי ואולי יורה גם
עלי... וגם ארוכתי תצמח".

הצעה לאסור את העישון

באחת ההודמנויות כתב הרב שטיינמץ לרבי:

"בס"ד, אל כ"ק אדמו"ר שליט"א
"אחרי בקשת סליחה - הנני רוצף [=מצרף] בזה
קטעי עתון בעניין סכנת העישון.
"ידוע, כי רבים מאנ"ש ובעיקר מתלמידי
תומכיי-תמימים והכולל ממשכיכם לעשן הרבה
שלכן אזרתי חלצי לעורר תשומת כבוד-קדושתו
על זה.

"דיבור אחד של עצה - ועל-אחת-כמה-וכמה

מכתב של צבי יאיר אל הרבי ומענה הרבי בכתב ידו

המשורר צבי יאיר ז"ל

- קשר מיוחד של המשורר ואיש ההגות, יוצא הונגריה, שהתקרר לרבי ילדי הכיתה שאותה לימד מבקרים עמו ב'יחידות' אצל הרבי שואלים את שאלותיהם • כתיבה עשירה רוויית חן ותחנונים במכתביו אל הרבי • ומענה אליו בפרסום ראשון: למה נמנע הרבי מלפעול נגד עישון סיגריות? • רשימה ראשונה

תש"ז:
 "ביום ה' חקת, ה' תמוז שעבר, נתקבלה הכיתה המסיימת אצל האדמו"ר מליובאוויטש, הרב מנחם מענדיל שניאורסאהן שליט"א. נכחו גם הרב חודיקוב, מנהל המרכז לענייני חינוך, והרב שטיינמן, מורה הכתה. הרבי קיבל את תלמידיו בלבביות יתרה, טייל עמהם ארוכות בדברי תורה והשיב על שאלותיהם בהסברים מפורטים.
 "התלמיד יהושע גולדברג פנה אל הרבי בשאלה בסוגיית 'החושב לשלוח יד בפיקדון'... תשובת הרבי: ... הרבי העיר, שביט-שמאי כאן לשיטתם בכמה מקומות בש"ס, שהם מחשיבים את המחשבה כמעשה... [שאל] יעקב וולף: אם המחשבה היא יותר חזקה מהמעשה לבית שמאי, מדוע מועילה השבה למקומה הראשון... תשובת הרבי: [שאלת] 'החושב גולדברג: ... תשובת הרבי: ... צבי שופרסטייטש שאל על עניין שני נוגין ההפוכות בפרשת ויהי בנסוע, ויהושע גולדברג על ניקוד המלה 'בן' ביהושע בן נון. והם קיבלו ביאור מפורט.
 "בסוף השיחה פנה הרבי אל התלמידים בדברים נכנסים אל הלב ועוררם להמשיך בלימוד התורה..."

"עברו צבי מאיר בן לאה גיטל" - כך חתם הרב צבי-מאיר שטיינמן, שהתפרסם בעולם כאחד מגדולי המשוררים החרדים, המכונה 'צבי יאיר', אלפי עמודים של מכתבים, דיווחים ופ"נים לרבי. יהודי יוצא הונגריה זה דבק ברבי בשנות הנשיאות הראשונות, וכמעט כל צעד בחיים שעשה מאז היה מדווח לרבי. ברוב המקרים קיבל הדרכה והכוונה אישית, הן בעניינים גשמיים ופשיטא בעניינים רוחניים. הוא הרבה לעסוק בעניינים רבים הקשורים לרבי, בכל התחומים, וזכה לשליחויות רבות. כאן נחשוף מעט מהקשר המיוחד, מדברותו ומתקשרותו, וכמו-כן מהקירובים וההתייחסויות שזכה להם.

"הרבי קיבל את תלמידיו בלבביות..."

ב'תורת מנחם' (תש"ז, כרך יז, עמ' 31-29) התפרסמה 'רשימת דברים מיום ה' פ' בלק ב'יחידות' לתלמידי הכיתה המסיימת בשיבת 'אהל משה'. מי שעמד מאחורי הביקור היה נשוא רשימתנו, ששימש מורה הכיתה. וכך מסופר ב'אהלנו', עלון ישיבת 'אהל משה', מחודש תמוז

משרת שליח-ציבור

במוצאי שבת קודש שבת נחמו תש"ו מוסיף הרב שטיינמן לכתוב לרבי, בהמשך לבקשת הרבי ב'יחידות' שהתקיימה בינתיים:
 "אל כ"ק אדמו"ר שליט"א
 "אחרי ההשתחויה אל מול פני הקדש...
 "הנה חייכתי עד עבור ימי בין המצרים לבשרו מכל ענייני כציוויו ולבקש ברכת פה-קדשו על להבא...
 "ראשית בדבר .. תחי'.. הניתוח עלה יפה וכאשר הנני נוסע ביום ב' הבא-עלינו לטובה ולוקח את שלוש בנותי תחינה למחנה 'אמונה' למשך ד' שבועות להחלפת אויר וכוח, נא לברכן בברכת בריאות הגוף והנפש ובברכת צאתנו ובאנו לשלום..."

תקצר מהכיל, ולהאריך מי יערב לבו, ביודעי עד כמה הרגעים ספורים בתכנית יומו של כ"ק ומפז הם יקרים, נתונים לצרכי הכלל".
 אחרי "חסל סדר ההקדמה" מפרט את לבטיו ועשיותיו:
 "הנה בענייני פרנסתי בכלל הוטב תורה לקל-יתברך המצב... ולאט לאט אני מסלק החובות... ונותן גם לצדקה כפי מסת ידי ואקווה להעלות בקרש".
 וכאן שואל הרב שטיינמן שאלה מעניינת:
 "האם נכון ורצוי להודיע לכ"ק אדמו"ר שליט"א על כל עסק ועסק אחר? ... האם רשאי אני להטריח על כ"ק לעיתים כה תכופות? או די בהזכרה כללית מזמן לזמן? נא להורני דרך הישרה בזה".

האם אפשר לחדש חידושים בפנימיות התורה

מכאן ואילך יזכיר הרב שטיינמן מפעם בפעם, ואולי תכופות יותר, את שיעורי התורה שהוא לומד בעצמו ("ללמוד") ומלמד אחרים ("ללמד"). וכמו-כן מרשה לעצמו להזכיר מהגיגיו: "והנה במשך הלימוד עולים במוחי כמה פעמים כעין חידושים מתנוצצים..."

"ולדוגמא אזכיר... והנה אני מסופק, אם נכון לחדש הערות כאלה... אפילו בנגלה דתורה ועל-אחת-כמה-זכמה בנסתרות ובפנימיות התורה. אולם היכול איש לבלום שערי לבו? נא להורני הדרך הנכונה בזה..."

בסיום המכתב הוא מזכיר "הבטחתי לבתי... לשאול מאת כ"ק שתי שאלות, ששאלה אותי ולא היתה בפי תשובה..." אחרי הפירוט נחתם המכתב: "ואחלה את פני קדשו לא להקפיד חסיושלום על האריכי ברברים. כי תורה היא וללמוד אני צריך. אקווה אי"ה לכתוב לעתים יותר קרובות. עברו המשתחויה אפים".

בהתוועדות שבת מברכים תמוז תש"ו ניגש הרב שטיינמן לרבי והזכיר בקצרה עניינים הדורשים ברכה בתחום הרפואי. בהמשך לברכת הרבי ("וקבלתי ברכתו להצלחה אמן-כך-יהי-

"עוד זאת אודיעו, כי קבלתי משרת ש"ץ לימים הנוראים הבע"ל בבית כנסת חרדי נוסח ספרד בכור-פארק. ויהי רצון שאהיה ראוי לכך כי הלא עוד שבעה שבועות לפני, ויש קונה עולמו וכו' ואולי זכות הצבור תסייעני.
 "נא ונא לתמכני בתפלתו שאמצא חן ואצליח... והיתה לי לרווחה בעזרת-ה'... עברו המשתחויה בלב כמה".

רגעים ספורים בתכנית יומו של כ"ק...

אור לעשרה בטבת תש"י כותב המשורר שוב אל הרבי, אחרי ההקדמה הבאה:
 "הנה זה זמן רב, שרגש של אשמה אינו פוסק מלבי על לא כתבי לכ"ק, ואולם הסיבה העיקרית היא לא ח"ו התרשלות או שכחה כי הלא 'עניי ולבי שם כל הימים'... אלא שמטבעי הנני נוטה תמיד לעשיית הכנות רבות לפני גישתי לעצם מעשה חשוב, שאני משתדל שיצא מתחת ידי בצורה מתוקנת, ובתפסי מרובה לא אתפוס לדאבוני כלום.
 "הסיבה השנייה שעיקבתני מכתובה היא: העובדה ש'מעות יש לי לרצות' ואגרת קצרה

צוטטו כאן בעיקר פרטים המעניקים תמונה של אותה 'יחידות', שככל הנראה נרשמה על-ידי הרב שטיינמץ בעצמו.

הכנות ל'יחידות'

כך, למשל, בגילוי-לב מוחלט פותח הרב שטיינמץ את מכתבו לרבי מ"אור ליום ל"ה לעומר, תש"ו, ברוקלין תע"א:
"אל כ"ק אדמו"ר שליט"א
"הנה הודיעני הרב חודיקוב שיחי' כי ישתדל לסדר בשבילי באור ליום ה' הבעל"ט כניסה אל פני

כ"ק - לרגעים מספר.

"והואיל והרכה מעות יש לי לרצות' - תנתן לי הרשות לבוא מקודם לכן בדברים שבכתב. שירחיבו את העתיד להצטמצם מתוך הכרח.
"זה זמן רב שהנני רוחה הכניסה ליחידות מעת לעת, מפני טעמים נפשיים וגשמיים. במובן הרוחני היתה לי ההרגשה כי הראות פני כ"ק, עליה לשמש בשבילי הפסק והתחלה כלומר נקודת מפנה. ולב יודע מרת נפשו, עד כמה עדיין לא הגעתי לידי ניתוק כפות רגלי מאדמת המציאות החומרית ומאבק הדרכים... ואומר לנפשי: עלייה לשעה שאין אחריה קיום ויציבות אולי כדאי לה שלא

תבוא לעולם. כי קשה החורבן שאחרי הבניין מאילו לא נבנה כלל, מכיוון שבמקרה הראשון יש בו מיסורי הנפילה. אלו וכיוצא-באלו היו הרהורי בשטח הנפשי.
"והנה חשבת, שאולי הטרדות הקשורות ברדיפה אחרי הפרנסה והמתחוח והדאגה התמידיות הן שמדברקות לעפר המציאות הגשמית רגלי. וזה כשנה קיוויתי לבקרים, שעוד מעט ואוכל לבשר לכ"ק שחל מפנה לטובה במצבי החומרי, שאולי יגרור אחרי גמ הטבה במעמד הרוחני כי תוסרנה האמתלאות. אבל עבר קיץ, כלה חורף ועוד לא היתה בשורה כפי מוצאת. והנה יורשה נא לי לרשום בקצרה תולדות גלגולי בשנה שעברה..."

בסיום שני עמודים חותם: "בצאתי אבקש סליחת כ"ק על האריכי בדברים. העבר לעבדי ד"ר."

ב"ה

פ ס ו ק י ד ז מ ר ה

"אתחנן ה' לבדך"
עד שלא נברא העולם
היית, כביכול, בודד
ללא אה, ללא רע, ללא אוהב --

ו"עשית את השמים
שמי השמים וכל צבאם
הארץ וכל אשר עלי-ה
הימים וכל אשר בהם
ובכל אלה
אח ורע לא מצאת --
עד "אשר בחרת כאבנך
ושמת שמו אנרם
ומצאת את לבבו נאמן"
וזאת הפעם
אח, רע ואוהב מצאת.

אחד משיריו של צבי יאיר עם הגהותיו של הרבי בכתב ידו

ב"ה אור ליום ב' לסדר ויקהל-פקודי, תשל"ב

כ"ק אדמו"ר שליט"א

יורשה נא לי להגיש שי אה שמונה חלקי שו"ת מהד"ש שהגאון האדיר מוה"ר שמואל ענגיל זצ"ל הנידע בשם הרב מראדאמישלא, שנדפסו מחדש בשלמותם. (מרגלא בפומי דאינשי בגלילות גאליצ'א, הונגארי'א וציכוסלובקיא - ששם בעיר קאשוי חקע אהלו באחרית ימיו וגם אבי ז"ל הי' גבאי ביתו - כי הגאון מהרש"ם מברעזאן והגאון מהר"ש מראדאמישלא שקולים כפונקי הדגה. אלא שהגאון מהרש"ם כהו בתור "סיני" והגאון מהר"ש הוא יותר "עוקף הריט".

ואולי כדאי להעיר על הכתוב בחלק זיין עמוד ד"א ב"שם משמואל" וז"ל:

" דרכו הי' לחזור הלכות קביעות (קבועות ?) מש"ע התניא באונגרו כי זה מפתח טוב ובירור הלכות בפרט הפסח והיוסיף שמי שאנו בקי בדאשונים וכל השטות לא יוכל לירר לטוף דעתו הגדולה אשר בכל מלה ומלה הרמה שמונה "

עבדו

צבי מאיר בן לאה גיטל

המשך ר"ת:

ה מלך חפץ ביקרו

והנה אחרי סיימי מכתבי דלעיל, והנה הפלא ופלא : נפל מבטי על אחד העמודים והנה היום ממש הוא יומא דהלולא של הגאון החטיד המהפך זצ"ל (והגם שהספרים יגיעו לידי כ"ק אד"ש רק ביום מחר בע"ה, אולם כידוע מכתב או פתקא הערוכה אל נשיא הדגה אינה חוסרה מעשה.

הנה כי נזכחתי לדעת כי טוב בעיניו לשמוע נש"ט (אשר זכ"א) מפני המון בילעלי ורגזתי שאיך יתקדם בך מפני הכנסת או הענו' - שלא למנוע טוב-מש"ש מבקלין והנה לא אכלא עמי מהוידע כי ביום שנים אסתר העבר קרא נכדי התמים יעקב שמואל הלוי בן אסתר מלכה שי' (תלמיד מנוין באהלי תורה, בן ש"ז וחצי לאריו"ש) אח המגילה ח מ ש עמ"ס חכמות בחוש הקומות של בית הרופאים "ברוקדייל" יה"ר שיעלה מעלה במעלות הקדש כבוד כשרונותיו אשר הונג

אחד ממכתביו של צבי יאיר אל הרבי